

ТАНЕКЕ

ISSN 0134-2266
1991

11

Barbie

suusatamas

Armsad sõbrad! Nagu lubatud, olen ma jälle siin. Seekord tahan teile jutustada oma suusamaailmast. See on fantastiline, rõõmus ja kirev maailm, mida Ken ja kõik teised mu sõbrad väga armastavad. Kui paks lumi katab maad, on meil alati väga lõbus. Siis saame ometi suusatada ja lumesõda pidada. Kõik imetlevad meie ülimoodsaid vaimukate müstritega suusaülikondi. Minu lemmikala on kiirlaskumine. Ken on osav lumelauaga sõitja ja minu sõbratar Midge armastab pikamaasuusatamist. Ereda valge lume tõttu kanname me sageli silmade kaitseks päikesepille. Et kiiremini mäetippu jõuda, kasutame me lifti ja seepärast on meil kaelas liftikaardid.

Õhtud veedame me lõbusalt mägiõnnis, selle tarvis on mul kingad kaasas. Muidu on mul mägedes kogu aeg saapad jalas. Ma armastan uljaid laskumisi ja kannan siis hea meelega peavõru, sest tuul ajaks muidu mu juuksed väga sassi. Kuidas teile meeldib minu talvemaailm? Kas teil on olnud sellised ilusaid päevi, kui õues on hästi külm, lumi hiilgab ja krudiseb mõnusalt jalge all.

Nüüd asume teie ülesande juurde: nagu te arvata võite, on mulle võimalik osta veel palju suusavarustust. Aga äkki on teil tahtmist ise midagi ömmelda? Või palute seda teha emal või vanemal? Joonistage meile, kuidas teie arvates talve-Barbie võiks riides olla.

Pilt saatke 20. novembriks aadressil

200109 Tallinn, Pärnu mnt. 67a «Täheke»
Barbie

Viis kõige ilusama joonistuse autorit saavad auhinnaks suusataja-Barbie.

Asuge kohe joonistama, jään teie pilte ootama.

Barbie talispordirõivad on ülimoodsad ja kütkestava graafilise muustriga. Barbie lemmikala on mäesuusatamine. Ken on äss lumelaul ja tema sõbratar Midge armastab pikamaasõitu. Kõik kolm kannavad silmade kaitseks päikesepille ja kaelas liftikaarte.

Siga sügisel

OTT ARDER

TAAS ON SÜGIS.
TAAS ON VILU.
KALUR MEREL PÜÜAB KILU.

TAMMEPUU ALL,
KINNI SUU,
ISTUB SIGA, KES SEE MUU.

MÕELDES, MIS TAST JÕULUKS SAAB,
SIGA VÄRISEB KUI HAAB.

Illustreerinud HILLAR METS

Rahalaul

HANDO RUNNEL

RIKKAD EI RÄÄGI KUNAGI RAHAST.
NEMAD MÕTLEVAD RAHAST KUI PAHAST.
MINA MÕTLEN RAHAST KUI HEAST.
RAHA VÕTAKS MUIST MURESID PEAST.

RAHA MUL ON, AGA NÖRK ON MU RAHA.
KAOB NAGU SÜTELE VISATUD VAHA.
SULAB KUI KAPSASSE KEEDETUD PEKK.
NÄPPUDE KÜLGE JÄÄB AINULT TA MEKK.

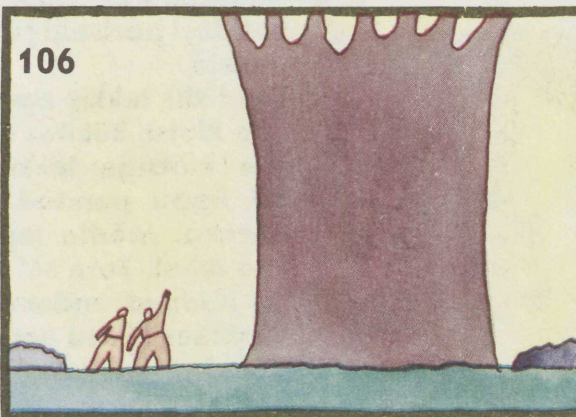
Teekond
Maailma
otsa

105

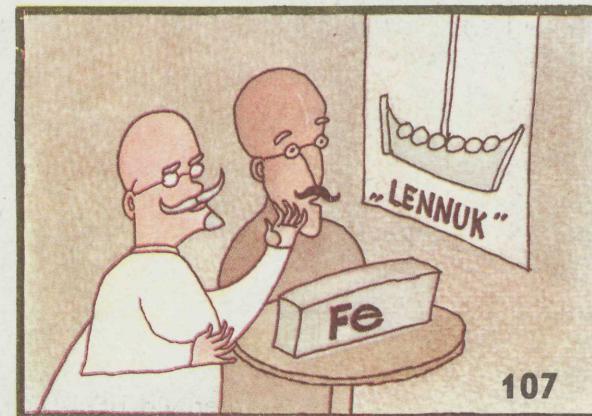
Kalevipojal tuli tahtmine sõita maailma otsa, sinna, kus taevas maaga kokku puutub.

Joonistanud JUSS PIHO

106

Kalevipoeg kutsus Olevipoja, käskis maha raiuda suure tamme ja sellest ehitada tugevaid laevu.

107

Toodi kohale kangeid mehi Turjamaalt ja sõnartarku Soomemaalt. Targad soovitasid ehitada laev terasest ja rauast.

Sirge, kõver, ümmargune

MILVI PANGA

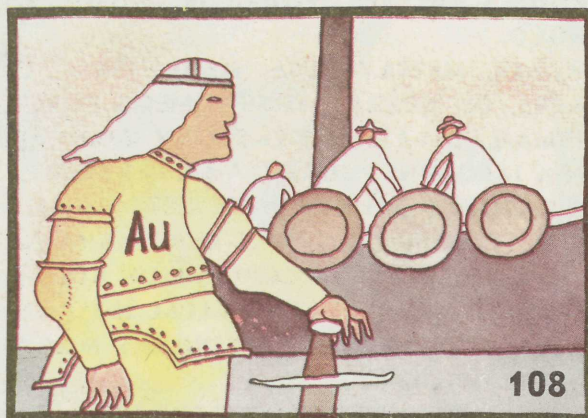
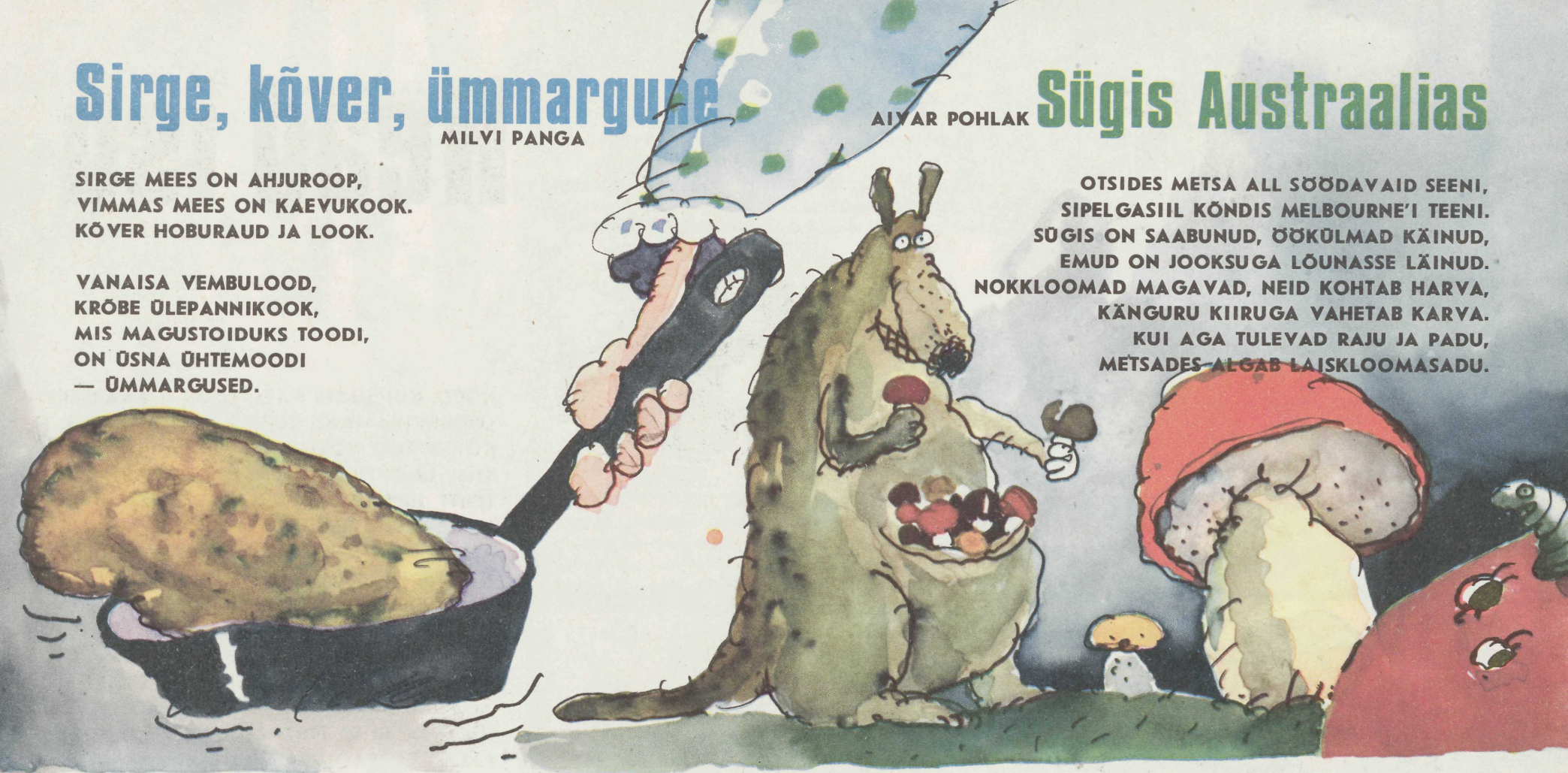
AIYAR POHLAK

Sügis Austraalias

SIRGE MEES ON AHJUROOP,
VIMMAS MEES ON KAEVUKOOK.
KÕVER HOBURAUD JA LOOK.

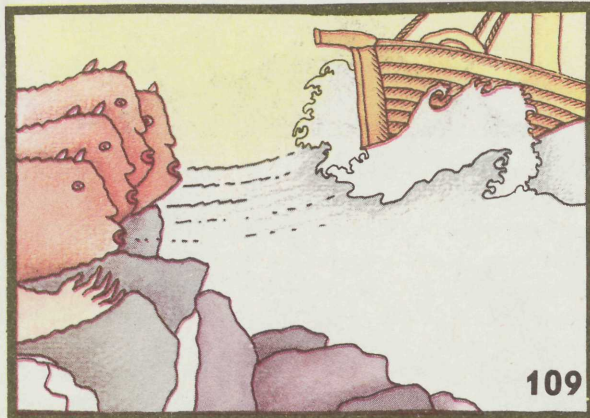
VANAISA VEMBLOOD,
KRÕBE ÜLEPANNIKOOK,
MIS MAGUSTOIDUKS TOODI,
ON ÜSNA ÜHTEMOODI
— ÜMMARGUSED.

OTSIDES METSA ALL SÕDAVAID SEENI,
SIPELGASIIL KÕNDIS MELBOURNE'I TEENI.
SÜGIS ON SAABUNUD, ÕÖKÜLMAD KÄINUD,
EMUD ON JOOKSUGA LÖUNASSE LÄINUD.
NOKKLOOMAD MAGAVAD, NEID KOHTAB HARVA,
KÄNGURU KIIRUGA VAHETAB KARVA.
KUI AGA TULEVAD RAJU JA PADU,
METSADES ALGAB LAISKLOOMASADU.

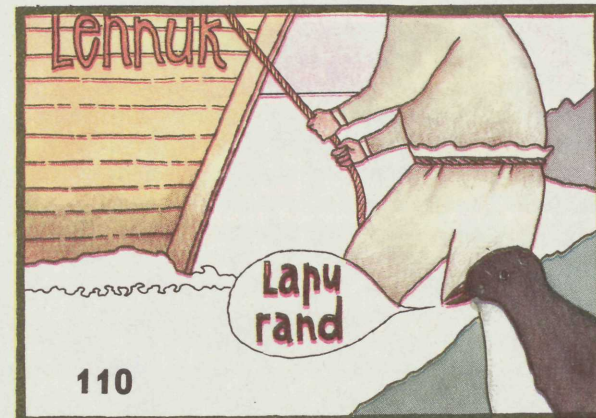
108

Ka Kalevipojale valmistati kuldne kuub.

109

Kui laev oli mõni päev teel olnud, puhusid soome sortsid maru möllama.

110

Seitsme päeva pärast lõppes torm. Kalevi-poeg ujus randa ja tõmbas kõiega laeva endale järele.

Külmal sügispäeval istub Kaaren Kaarel nukralt puuksal. Ta mõtleb kadedusega koduloomadele, kelle sooja eluaseme ja ninaesise eest peremees hooft kannab. Kuid tuju tõstmiseks otsustas ta seekord uurida, kuhu lähevad külmaraju need loomad, kes oma eluga ise toime peavad tulema. Kaaren Kaarel sai teada, et

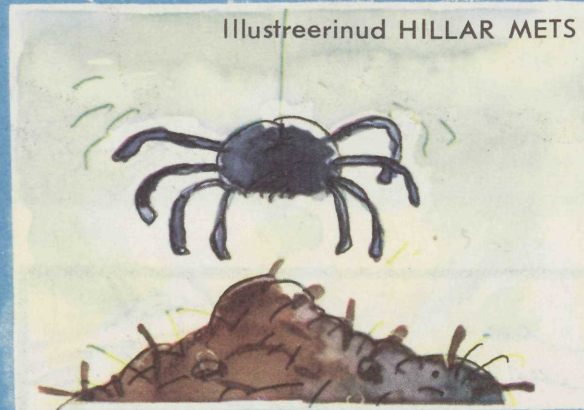
selgrootutel loomadel on võime külm aastaeg üle elada seisundis, kus nende elutegevus on peaaegu soikunud. Külmade tulekul näib loom otsekui surruna: lihased ja närvid on tardunud, hingamine ja vereringe peaaegu märkamatud. See pole aga surm. See on ajutine elutegevuse seisak, kangestumus, mida nimetatakse keerulise sõnaga — anabioos. Loomad faaselistuvad, kui tingimused muutuvad jälle soodsaks, saabub kevadine soojus. Enne kangestumist püüavad sellised loomad leida asukoha, kus nad oleksid külma ja vaenlaste eest veidikenegi kaitstud.

vesiämblik jääb vette ka talveks. Tema õhuga täidetud majake talvitumiseks ei sobi — on vaenlastele liiga kättesaadav. Seepärast kolib ta uude korterisse, tavaliselt labateo kotta. Ta viib ka sellesse õhumullikesi ja suleb koja ava tihedalt võrguga. Sellises peldupaigas veedab kangestunud vesiämblik kogu talve.

tavalised ämblikud peituvad samblesse, puupragudesse, langenud lehtede alla, poevad sügavale sipelgapessa. Külmast nõrgad sipelgad ei takista ämblikke soojavarju pagemast.

Illustreerinud HILLAR METS

pruunkaru, mäger ja kährikkoer lihtsalt magavad ja nende kehatemperatuur ei alane. Karu on küllalt erksa unega ja kära puhul ärkab kergesti. Jahimehed teavad seda ja on tema koopa juures väga ettevaatlikud. Kährikkoer ärkab sulailmaga ja tuleb koopast välja toftugi otsima. Karu kaotab talvega 50—80 kg rasva, see kulub kehatemperatuuri säilitamiseks.

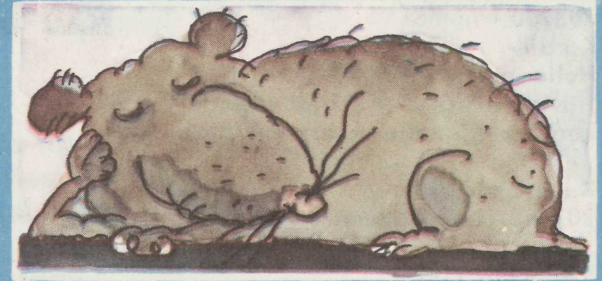
JAAN RANNAP Head isu

NÜÜD, KUI SÜGIS KÄES, ASUS OJAÄRSEL LODUHEINAMAAL TÖÖLE METSAVARUJA. KÕIGEPEALT VÕETI KASKI JA LEPPI MAHA. SIIS LAASITI NEED LAGEDAMAKS. SIIS TEHTI JUPPIDEKS. JUPID AGA VEERETATI VETTE JA PARVETATI LAOPLATSILE. KUI OJA ÄÄREST PUUD OTSA LÖPPESID, KAEVAS METSAVARUJA KANALI, MIS ULATUS KALDAST KAUGEMALE JÄÄVATE KASKEDENI. SEDA MÕÖDA KÄIS PARVETAMINE EDASI. LAOPLATSIL PAIGUTATI IGA JÄRGMINE TÜVETÜKK EELMISELE, VAHELE VEEL OKSI KA. AGA IMELIK, TÕI METSALANGETAJA TÜVEJUPPE PALJU TA TÕI, PAIGUTAS NEID RIITA PALJU TA PAIGUTAS, RIIT EI KERKINUD KÕRGEKAMAKS MITTE ÜKS RAAS. KUIDAS ON SEE VÕIMALIK, KÜSID SA NÜÜD.

VAATA, METSAVARUJA, MEIE VIRK TÖÖMEES, ON KOBRAS, TEISE NIMEGA PIIBER. TEMA LAOPLATSIKS OLI SÜGAV OJAKÄÄR. IGA JÄRGMINE PUUNOTT VAJUTAS EELMISI ALLAPOOLE, NII KOGU SEE RIIT PIKKAMISI VETTE VAJUS. KUI NÜÜD LUMI MAHA TULEB JA KÜLM VEED KANETAB, ON KOPRAPEREL HEA TALVEVARU KALLAL NOSIMAS KÄIA. KOPRAD JU TALVEKUUDEKS MAGAMA EI HEIDA. MIS MUUD, KUT SOOVIME NEILE HEAD ISU!

Illustreerinud ÜLLE MEISTER

tõelist talveund magavad siidid, nahkhiired, hamstrid. Kogu nende elutegevus aeglustub, hingetõmmete arv minutis väheneb tunduvalt, näiteks hamstril 32-lt korralt 8-le. Nahkhiire tavaline kehatemperatuur on 37,9°, talveunes aga vahel ainult 0,1°.

karihiired talveund ei maga. Need aplad loomakesed uuristavad käike lume all, otsivad putukaid ning ründavad isegi hiiri pesades ning kükudes.

ka mütid ei maga talvel. Külmunud pinnases uuristavad nad oma käigud sügavamale ja toltuvad vihmaussidest ning varsetest.

kaladest jäävad talveunne sägad, kogred ja linaskid. Nad laskuvad sügavale veekogu põhja ja nende nahk kattub paksu kihiga. Kevaldel kohe pärast ärkamist on seda lima märgata, pärast uhub vesi selle ära.

Kerli Sarapuu, 8a.
203200 Hiiumaa
Kärdla
Heltermaa mnt. 29-13
Huvid: margid. Meeldib lugeda ja
koolis näidendites kaasa mängida.

Kaja Kürsa, 10a.
202032 Ida-Virumaa
Iisaku skj.
Kasevälja 11-15
Huvid: sportmängud, muusika, tant-
simine, kommipaberid, kalendrid.

Piret Seire, 9a.
202827 Järvamaa
Ämbra skj.
Kareda küla
Huvid: nätsu-, kommi- ja šokolaadi-
paberid, taskukalendrid, kleepsud.

Kaspar Ost, 11a.
203190 Läänemaa
Lihula
Jaama 3-3
Huvid: puutöö, lugemine, poliitika,
joonistamine, vesipildid.

Lamba saba

Šoti muinasjutu järgi
ümber jutustanud JURI RANT

Palju-palju aastaid tagasi läks üks lambur oma lambaid mägikar-
jamaalt koju tooma. Künkaid kattis uduloor ja nii oli tal päris
tegu lambukeste leidmisega. Kari koos, luges lambur pead üle.
Ja mis sa ütled! Üks oli puudu.

Lambur asus otsima. Vaatas igale poole, kuni lõpuks leidis
lamba küngaste vahelt soonikust. Lammas oli vajunud muda-
laukasse. Ainult pea ja saba olid veel nähtaval.

Lambur võttis sabast kinni ja püüdis lammast laukast välja
tõmmata. Aga lamba vill oli vett täis, lammas seetõttu raske
ja jõust tuli puudu. Niisiis viskas lambur pealiskuuve õlga-
delt, haaras uuesti saba järele ja sikutas kõvemini. Lammas ei
kerkinud. Nüüd võttis lambur vesti seljast, sülitas pihku, haaras
sabast ja tiris veelgi tugevamini. Tiris ja tiris seni, kuni saba
ära tuli.

Näed siis nüüd. Kui saba poleks ära tulnud, oleks lambur saa-
nud seda hoopis kauem tirida ja meie muinasjutt oleks loomu-
likult pikem. Aga et saba talle pihku jäi, oli lamba väljatirimi-
sel lõpp — ja lõpp on sellel jutul ka.

Illustreerinud ÜLLE MEISTER

111

Kalevipoeg võttis keeletarga ja paar sõpra kaa-
sa võõrast kohta vaatama. Nad jõudsid üksiku
taluni.

112

Ukse ees istus neiu, kes võõraid nähes koledasti
kohkus.

113

Kalevipoeg palus Lapu targa teejuhiks. Pal-
gaks lubas ta kulda ning hõbedat. Tark küsis
lisaks veel seda, mis Kalevipojal kodus seinal.

Imesaar

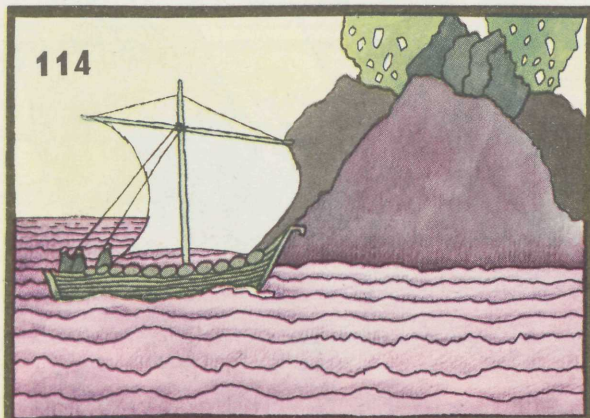
Olin väsinud ja jäin tukkuma. Unes nägin, et olin imesaarel. Seal oli laud. Laual olid tort ja mahl. Ümberringi kasvasid palmid. Palmidel rippusid kommid ja šokolaadid. Kui tahtsin kommi haarata, lõppes unenägu. Ärkasin. Oli kahju, et unenägu nii lühike oli.

HELEN KIVISILD, Põlva Keskkooli 3.a klassi õpilane

Kass ja orav

Kassil hukkusid pojad. Ta otsis neid ja näugus haledasti. Lastel hakkas temast kahju. Nad leidsid metsast veel pimedas oravapoja. Kass hakkas kodus tema eest hoolitsema. Nad isegi magasid koos. Kass õpetas oravapoega hiiri püüdma ja näuguma küll, aga orav ei võtnud kuidagi õppust. Ühel päeval viis kass orava ühe puu alla, kus elasid hiired. Kass tahtis jälle hiirepüüdmist õpetada, aga orav hüppas puu otsa, leidis sealt pähkli ja sõi ära. Siis ei õpetanud kass teda enam. Orav ja kass jäid sõpradeks. Nad olid ikka koos, ainult toitu otsis kumbki omal viisil.

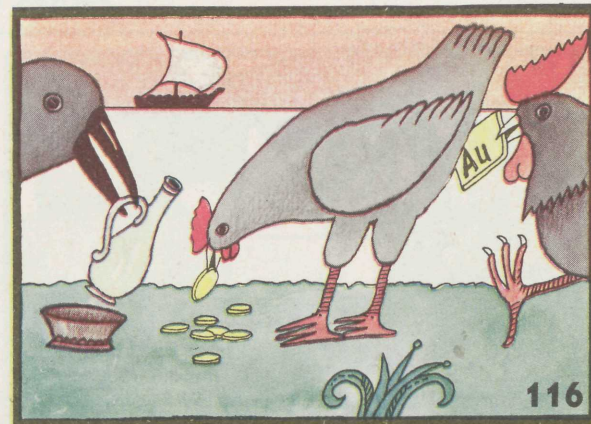
EVELYN RAJAPUU, Vaimastvere 9-kl. Kooli 2. klassi õpilane

«Lennuk» oli kaua purjetanud, kui märgati Sädemete saarelt tõusvaid tulesambaid ja suitsupilvi.

Sulevipoeg käis saarel ja võttis piibule tuld.

Varsti jõudis laev maale, kus kuked sõid kulda, kanad karda.

Ema käis poes ja ostis kallist sinki. Kodus asus Piia kohe noaga singi kallale. Emä käs kis Piial võileiva teha, sest sink on väga kallis paljalt süüa. Piia vastas: «Ma peangi sööma sinki paljalt, ma tahan ka hinnaline olla.»

LIANA VIJAR, Ala 9-kl. Kooli 4. klassi õpilane

Väike poiss küsib emalt: «Miks koer kuuti läks?»

Emä: «Ju tal hakkas külm.»

Poiss: «Kas ta keedab endale teed või kohvi ka?»

GAIUS METS, Rapla 1. Keskkooli 4.a klassi õpilane

Emä andis väikesele vennale lasteaeda viimiseks metallrublase. Väikemees oli nõrdinud: «Kasvataja käs kis tuua rublase, mitte dollari.»

KAIDO VESKI, Kunda 1. Keskkooli 4.a klassi õpilane

Ants: «Kui pimesool välja lõigatakse, kas siis jääb kõik pimedaks?»

GAIUS METS, Rapla 1. Keskkooli 4.a klassi õpilane

Poiss: «Emä, kas verevähk on paha haigus?»

Emä: «Väga paha»

Poiss: «Aga merevähk?»

VILLU SCHELER Rapla 1. Keskkooli 4.a klassi õpilane

Mida lähem, seda parem

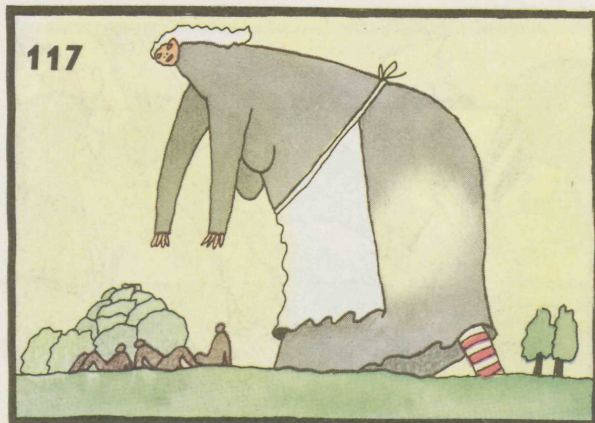
Ühel poisil oli emä kõrval seisnud ja juuksurile muudkui korranud: lõigake lühikeseks. Aga taha jäägu üks pikem salk, siis vähemalt on, kust sakutada.

Mina tahan nii, nagu on Ameerikas mereväkke minejal, oli kuulutanud teine poiss ja end siis rahumeeli istuma sättinud. Mismoodi see on, tahtnud juuksur teada. Kas teie pole siis näinud, olnud poiss imesunud ja hakanud mereväkke minejat kirjeldama. Ja poiss sai lõpuks oma kandilise siilipea kätte. Ilusal soengul mitu nime.

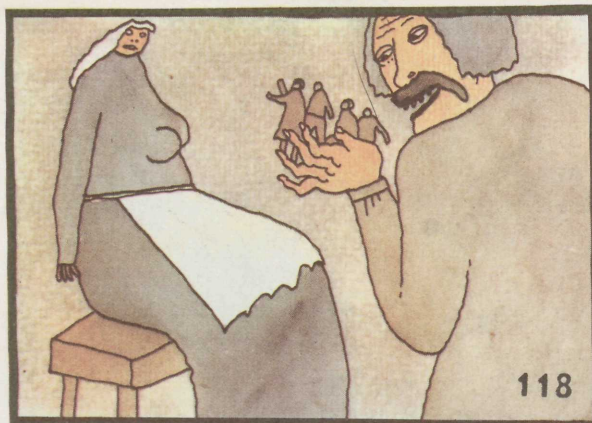
Tallinna Teenindusmaja lastesalongis on pikk järjekord. Aga esimene vahetus on oma tööjärje teisele üle andnud ja juuksurid Olga Kütt ning Larissa Kerge on nõus selle sügise soengutest natuke rääkima:

«Praegu on mood nii, et mida lähemad juuksed, seda parem. Siilipead nõuab vaata et iga teine noormees. Isegi mõni eluaegne pikkade juuste kandja. Aga siilisoenguga on see häda, et ega ta alati kõigile hästi sobigi. Paljudel on juuksed sellised isepäised, hoiavad sinna, kuhu arvavad, ainult vajalikus suunas mitte. Muidugi, meie võime siin fööni abil soengu ikka õigeks saada. Aga mis sest kasu, kui pärast magamist juuksed jälle omatahtsi tegutsevad! Poistele võime soovitada ka teist hirmus moodsat soengut — poluboksi. See on nii, et kuklalt lõigatakse juuksed hästi lühikeseks, ette seevastu jääb uhkeldama pikem tukk.»

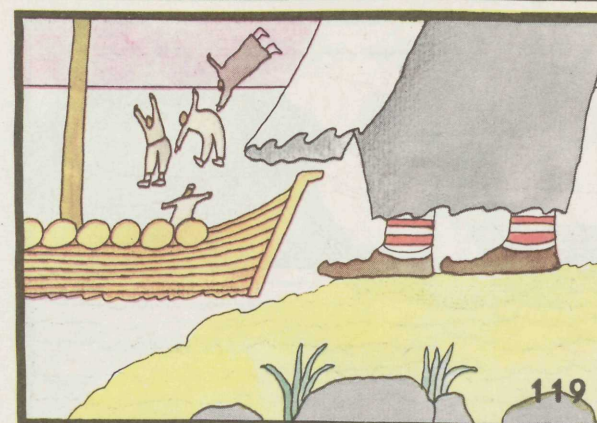
Aga tüdrukutel on pikad, hästi hoolitsetud ja terved juuksed alati kaunid. Ühe äkilise tuju tõttu oma patsi küll maha lõigata ei tasu. Pikad juuksed võivad omanikule vahel üksluised tunduda, aga kõrvalt on neid ikka ilus vaadata: lehvigu juuksed siis lahtiselt, olgu patsis või hobusesabas. Hobusesaba jaoks peab valida korraliku klambri. Kumm on küll mugavam, aga juukseid lõhub ta ka hirmsasti. Eriti pideval kasutamisel. Ning siis veel üks soovitus: pikki juukseid on pärast pesemist tülikas kuivatada, fööniga tundub see töö

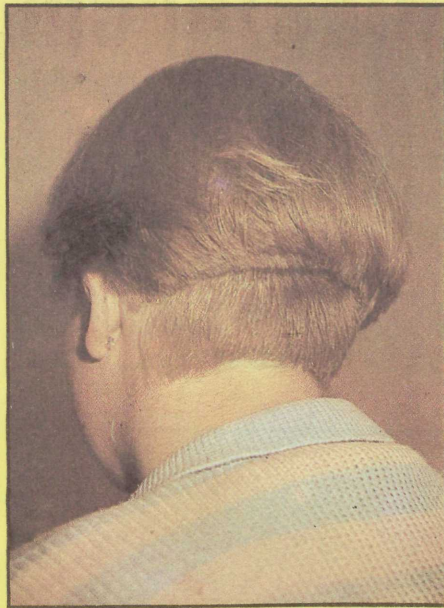
Kalevipoeg saatis mehed randa. Need käisid pika maa ja heitsid väsinult põõsa alla. Järgmisel hommikul äratas neid Hiiglaneitsi.

Neitsi viis mehed põlles koju. Hiiglataat proovis meeste tarkust ja kavalust.

Taat käs kis mehed tagasi viia sinna, kust neitsi nad leidis. Hiiglaneitsi puistas mehed põllest otse hõbelaeva.

Kirjasõbrad

Ago Teki, 9a.
203678 Pärnumaa
Lõpe skj.
Huvid: lugemine, kleepsud, joonistamine.

Ingvar Eha, 10a.
202835 Järvamaa
Aravete
Lasteaia 6-7
Huvid: välismaised joogipurgid.

Triin Maarand, 7a.
202385 Jõgeva maakond
Saduküla skj.
Härjanurme
Huvid: raamatud, postkaardid, ilusad paelad.

palju kergem. Aga jätke föön siiski kappi. Juuksed ja peanahk on selle eest teile tänulikud. Nendele tüdrukutele, kes siiski lühemat pead eelistavad, soovitame näiteks Kleopatra soengut. See tähendab tagantpoolt lühemaid ja eest pikemaid juukseid. Ka karree — täiesti ühepikkused juuksed on väga moes. Need mõlemad soengud võib lõigata pikemad või lühemad, kuidas

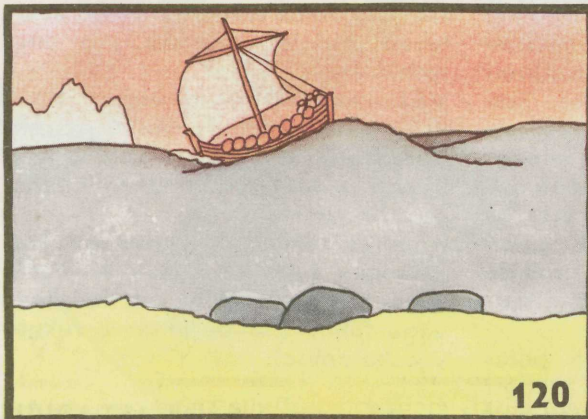
näoga parajasti sobib. Moodsaid lõikusi on teisi, kõige õigema neist oskab soovitada juuksur. Eriti, kui te ise ei tea, mis oma juustega peale hakata. Mõnikord tulevad tütarlapsed ja ka poisid meie juurde, käes lemmiklaulja pilt ja teatavad: just selline tahan olla minagi. Vahel on pildist tõesti abi ja soovija saabki oma eeskuju sarnaseks. Aga tihti tuleb pilt

Pildistanud TIIT KOHA
kõrvale panna. Iga näoga lihtsalt iga soeng ei sobi, igale juuksele iga lõikus ei hakka. Ja kui juuksur juba nõnda arvab, ei tasu ta jutus kahelda. Lokke ei taha me noortele kuidagi teha, juukseid värvida samuti mitte. Ilus ja moodne soeng on loomulik ja võimalikult lihtne.»

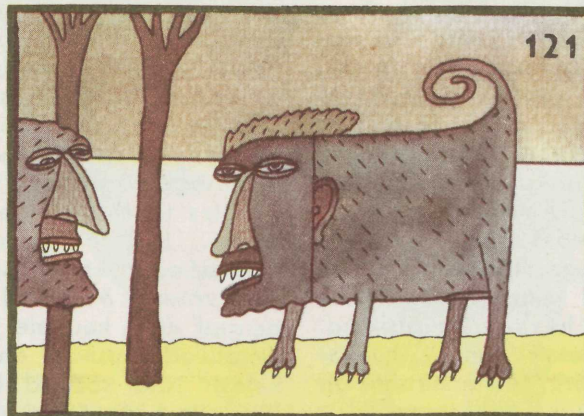
INGRID RENSER

Helina Mäe, 12a.
202110 Lääne-Virumaa
Sõmeru
Puiestee 1-11
Huvid: taskukalendrid, loomadega postkaardid, kleepsud, lugemine.

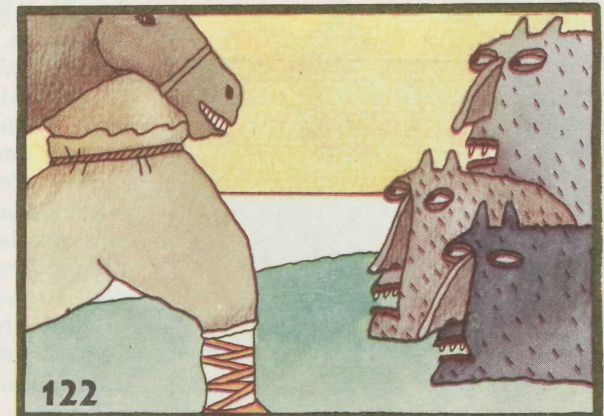
Grete Pern, 8a.
200029 Tallinn
Mustamäe tee 167-51
Huvid: joonistamine, loodus, lugemine.

Hiiglaneitsi hingamisest tõusis tugev tuul, mis laeva kaugele merele kandis.

Viimaks jõudis «Lennuk» jälle võõraste randa: kallas oli täis inimese näo ja koera kehaga rahvast.

Kalevipoeg hüppas ise kaldale. Õnnemebel leidis ta tubli hobuse.

(Järgneb)

Märganud ühel päeval lambikuplile siginenud ämblikuvõrgu niidikest, oleme imestunud. Ämblikke pole ju näha, kuid tolmu koguvad niidikesed ometi ilmuvad!

Ämblikud on röövlloomad ja enamik neist tegutseb öösi, seepärast me tavaliselt neid ei kohtagi. Ja ega linnakorteris naljalt suurt ämblikku ka leia. Seevastu sahvrist või keldrinurgast leiame kindlasti hallikaspruuni värvusega pikakoivalise majaämbliku, kes on ehitanud sinna lameda püünisvõrgu. Selle lehtrikujulises nurgas ta siis kannatlikult oma saaki ootabki.

Varakevadest hilissügiseni võime kohata ämblikke ka maapinnal, rohus ja puudel saaki otsimas või varitsemas. Samuti on palju ka mitmesuguseid ämblike püünisvõrke. Seisuvetes võime kohata meil ainsat vees elutsevat ämblikuliiki — vesiämblikku.

Kindlasti olete näinud metsas, põõsastikus või ka hoonete läheduses korrapärase kujuga suuri rattakujulisi püünisvõrke. Sageli istub sellel suur ristikujulise mustriga ämblik. Nii teda ka nimetatakse — ristämblik. Ristämblikke peetakse osavamateks püünisvõrkude valmistajateks. Kui võrk juhtub tühi olema, pole see veel ilma peremehega. Tavaliselt peidab ämblik end võrgu läheduses. Sinna on veetud ka signaalniit, mille abil ta saab teada võrku saftunud saagist. Püünisvõrkude jaoks kulub väga palju võrguniiti. See on imepeenike, kuid elastne ja tugev. Võrguniit koosneb paljudest niidikiududest. Ämblikud eritavad niiti oma tagakehas asuvate arvukate võrgunäärmetega. Niidile annab erilise tugevuse aine nimega fibroiin. Fibroiin hävitab ka pisikuid. Sellepärast asetati vanasti haavadele ämblikuvõrk, sest arstirohte oli vähe.

ÄMBLIKUD

Pildistanud MÄRT KRUUS

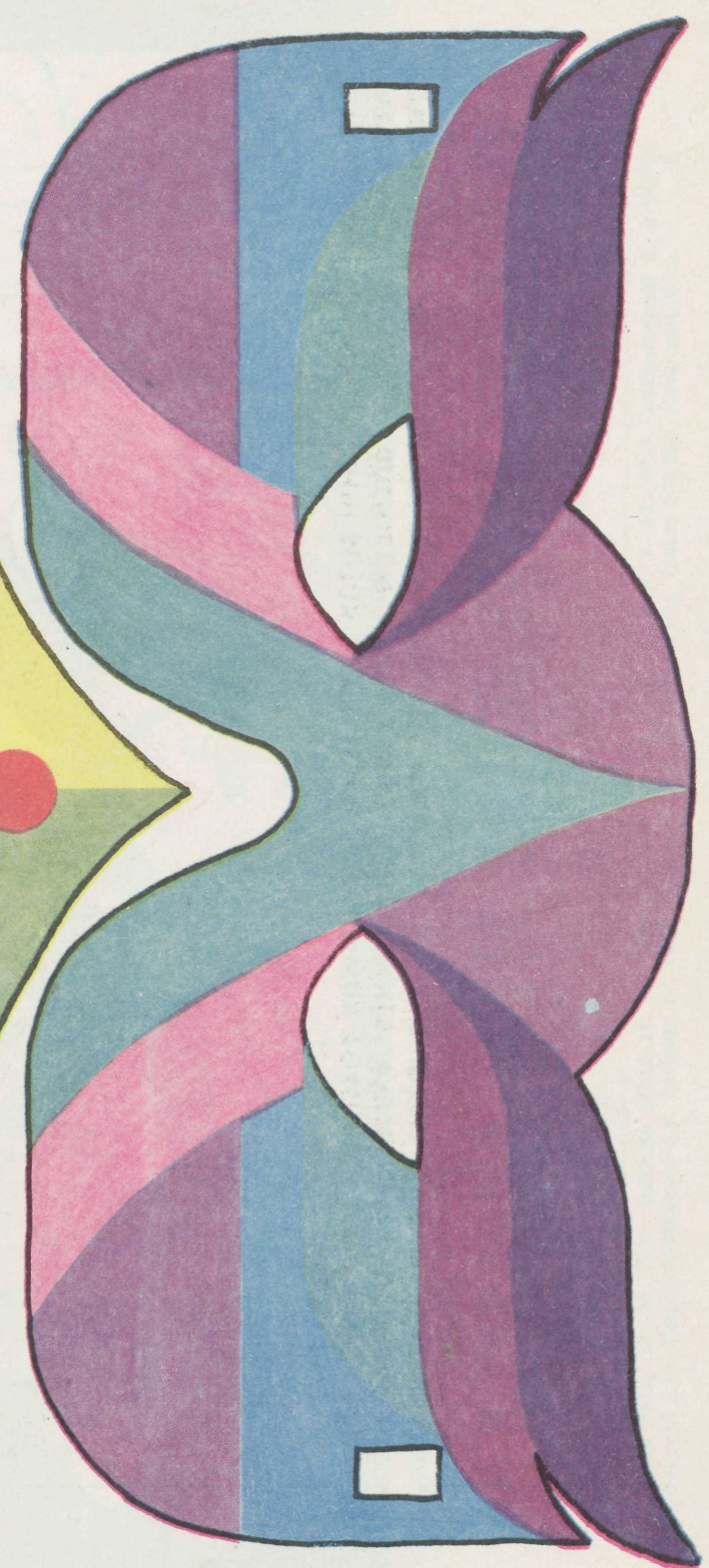
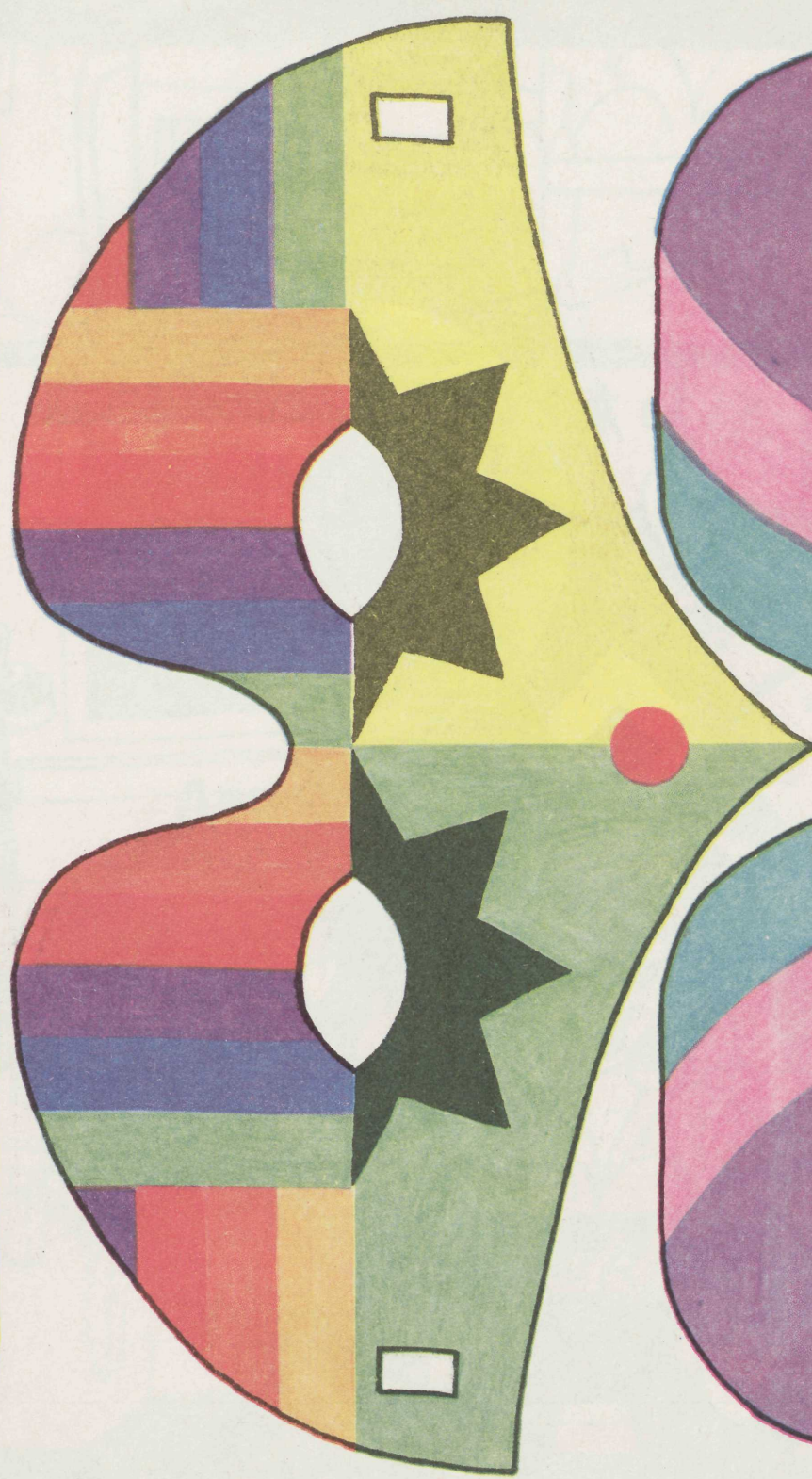
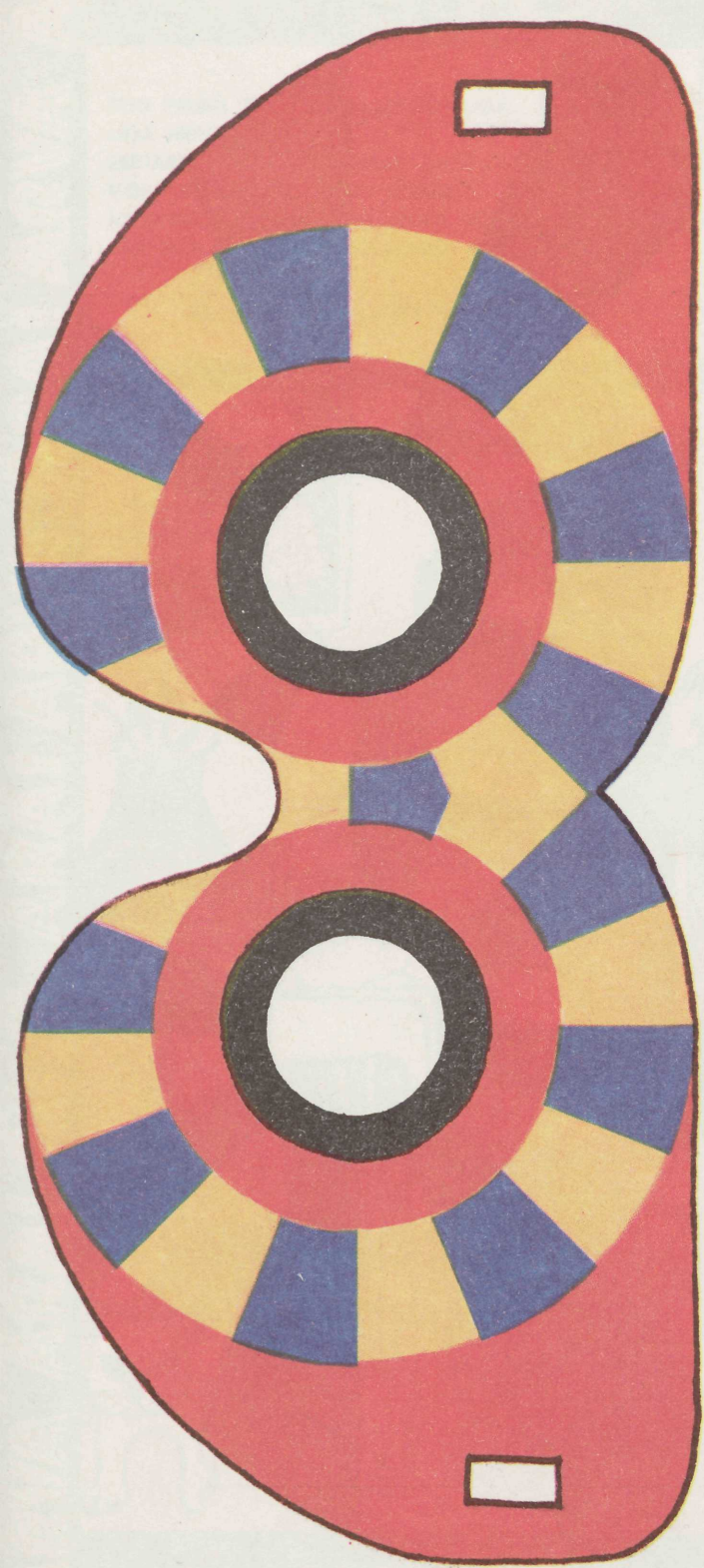
Võrguniiti eritavad kõik ämblikud. Kuid paljud ämblikuliigid ei valmis- ta saagi püüdmiseks püünisvõrke. Hüpik-, krabi- ja huntämblikud kavatavad võrguniidiga munakookoni ja vooderdavad uru või varjepesa. Sageli mässitakse sellesse tabatud saak. Noored ämblikud kasutavad sügisel võrguniiti reisimiseks. Selleks ronivad nad mõnele kõrrele ja lasevad allatuult välja vajaliku pikkusega võrguniidi. Ohuvooludega üles tõustes tõstab niit üles ka reisija. Selliste vanarahva poolt härmalõngadeks kutsutud niitide abil võivad ämblikud oma sünnipaigast väga kaugele jõuda. Ämblikud toituvad enamasti putukatest. Nad söövad kõiki, kellest jõud üle käib. Saagi surmavad nad

tavaliselt mürgiga. See satub ohvri kehasse ämbliku lõugtundlatest. Ämblikud saavad toituda ainult vedelast toidust. Selleks eritab ta ohvri kehasse seedenõret, mis lahustab saaklooma sisekoed. Need muutuvad püdelaks massiks, mis ongi ämbliku toit.

Väiksemad ämblikud elavad tavaliselt 1—2 aastat. Troopilistes maades levinud suured ämblikud elavad kauem ja saavad täiskasvanuks umbes 10-aastaselt.

Ämblike tähtsus looduses on äraarvamata suur. Laialdase leviku ja suure arvukuse tõttu on neil täita väga tähtis osa putukate arvukuse vaoshoidmisel.

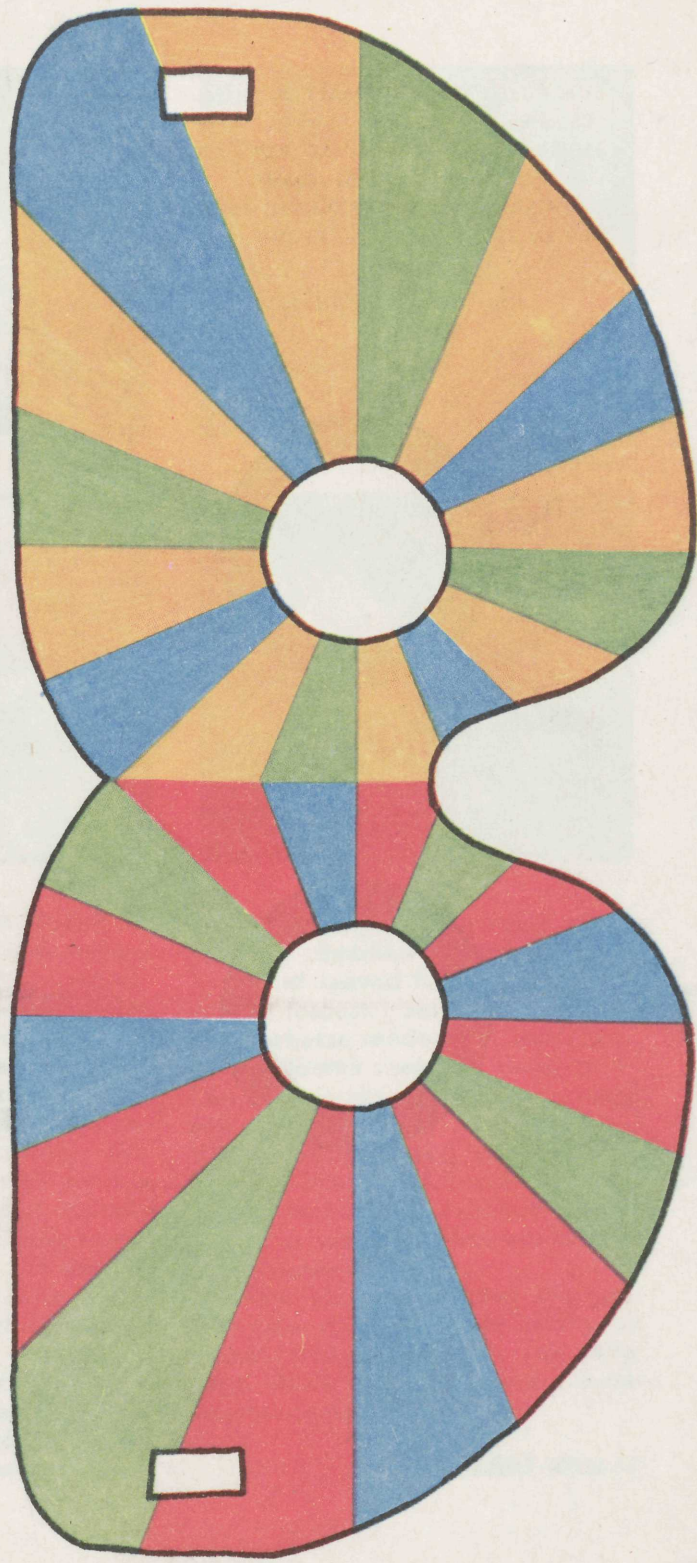
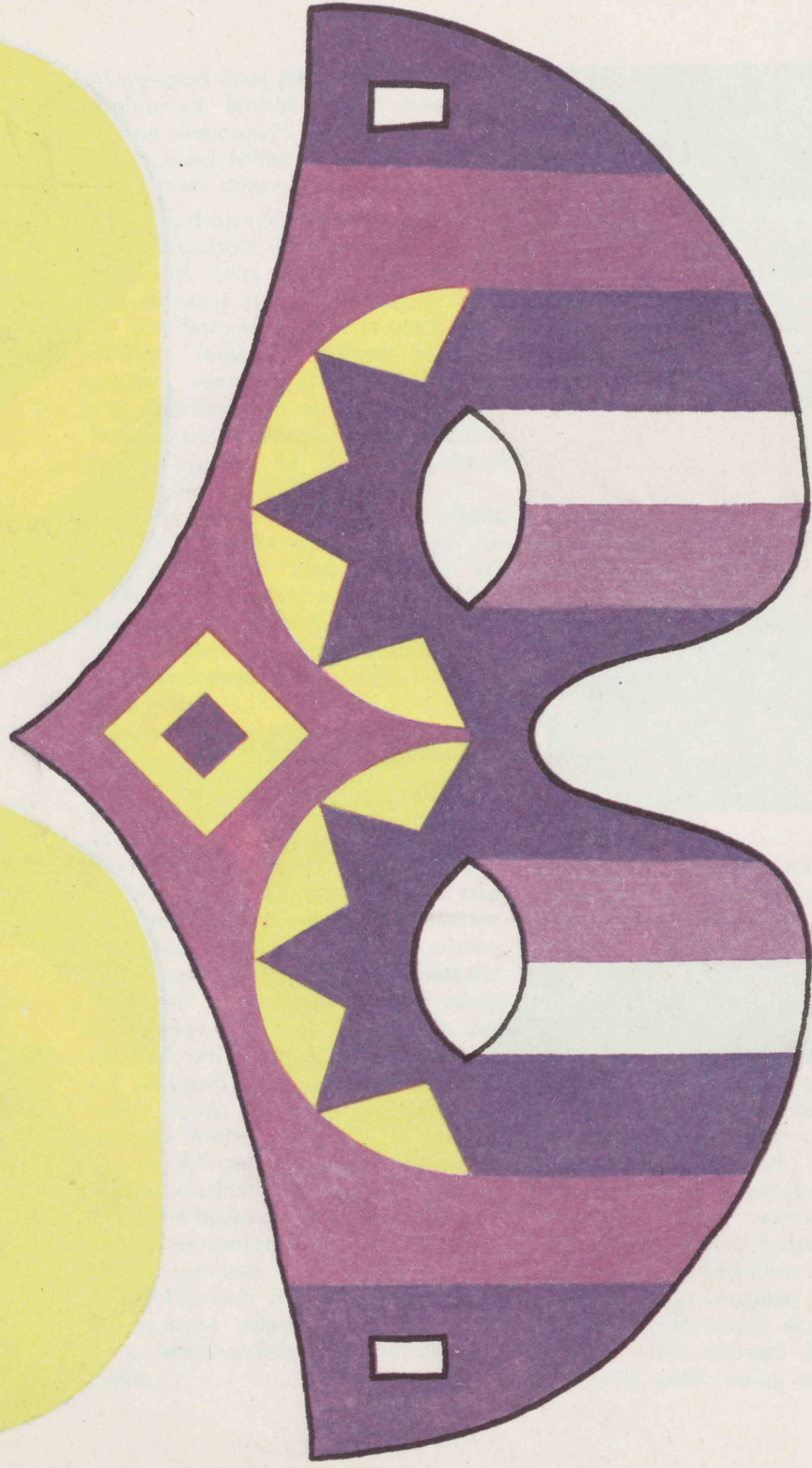
MÄRT KRUUS

Kadri - ja mardimaskid

VALI, MILLINE MASK SULLE MEELDIB, JA LÕIKA SIIS SEE VÄLJA. SEEJÄREL LIIMI MASK PAPILE. SILMADE JA KUMMIPAELA KINNITAMISE JAOKS LÕIKA MÄRGITUD KOHTADESSE AVAUSED. NÜÜD SEO PARAJA PIKKUSEGA KUMMIPAEL OTSTEST MASKI KÜLGE NING KADRI- VÕI MARDIPÄEVA MASKID ONGI VALMIS.

Joonistanud HELI VEIGEL

Silma abimees

Illustreerinud HELI VEIGEL

Vanaemal on kaks paari prille. Ühtedega käib ta tänaval — need on kaugele vaatamise prillid. Teised on hulga põnevamad — need on lugemisprillid. Kui vanaema lugemisprillid ette paneb, võib loota, et ta sulle mõne jutu ette loeb.

Vanaema on ostnud oma prillid prillipoest. Vanaema aga ei tea, kes täpselt sellised riistapuud on välja mõelnud. Kunagi ammu, üle seitsmesaja aasta tagasi, on üks leiutaja sellega Itaalias hakkama saanud.

Tänapäeva prillide esivanemad olid rohmakad ning jämedate metallraamidega. Veel aastasadeks jäid need ilma sangadeta. Neid riputati lihtsalt ninale või hoiti käega silmade ees. Käega hoitavaid prille nimetati ka lornjetiks. Mõned neist sarnanesid kangesti kääridega, mida terasid pidi pihus hoiti ja vaadati läbi käepidemete. Rikaste hääred lornjetid olid tihti kogunä kullast. Need võisid keskelt tillukese hingega pooleks käia ja siis pisteti kokkupandult kapslisse. Kui prillid olid kapslist väljas, kasutati kapslit varrena, millest oli hea kinni hoida.

Alati ei vaevutudki prille tegema mõlema silma jaoks. Kui nägemine

just väga vilets polnud, piisas aeg-ajalt ka ühe silmaga läbi monokli kiikamisest. Kakssada aastat tagasi käisid daamid Pariisis ringi, monoklid paelaga kaela riputatud, sealt olid need kohe käepärast võtta.

Võib-olla leiutatigi sangadega prillid just kusagil Hiinas. Igatahes on need seal juba ammu kasutusel olnud. Sangad olid tihti nii pikad, et ulatusid ümber pea kokku — nõnda seisid prillid eriti kindlalt ninal.

Te ei oska ette kujutada, millest kõik läbi aegade prilliklaaside jaoks on raame tehtud. Küll on selleks kasutatud mitmeid metalle, küll puud ja luud, koguni kilpkonna kilpe ja loomade sarvi. Kui vanaema aga tänapäeva prillipoodi astub, leiab ta letilt küll metallraamidega prille, kuid ammu enam ei nikerda keegi neid sarvest või luust. Hoopis lihtsam on prilliraamid valada plastmassist. Vanaemal on tihti kahju, et ta ei tea prillileiutaja onu nime, sest prillid on vanaema silmade parimad abilised ja ta tahaks tolele onule nii kangesti «aitäh» öelda. Mina tahaksin ka. Eriti lugemisprillide eest.

HELI VEIGEL